

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/8/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123210164
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123210164.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého S. H., R.. XX.X.XXXX, bytom u otca, zastúpeného opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny N., dieťa matky H. H., W.. L.Š., R.. X.X.XXXX, T. D. K. XXXX/XX, N., právne zastúpenej JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou, Slovenská 69, Prešov, a otca S. H., R.. XX.X.XXXX, T. D. Q. XXX/XX, N., o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 38P/266/2023-28 zo dňa 20.11.2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje uznesenie.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v predmetnom konaní o návrhu otca na úpravu rodičovských práv a povinností v rozsahu určenia vyživovacej povinnosti matky k maloletému dieťaťu nariadením neodkladného opatrenia napadnutým uznesením rozhodol tak, že cit.:

„I. matka je p o v i n á prispievať na výživu mal. S. H., R.. XX.XX.XXXX, sumou 120,- Eur mesačne, ktoré bude poukazovať k rukám otca, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred, počnúc vykonateľnosťou tohto uznesenia,
II. v prevyšujúcej časti návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietajú,
III. toto neodkladné opatrenie bude t r v a ť do právoplatného skončenia konania o rozvod vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28P/67/2021,
IV. žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie, aplikujúc ustanovenia § 324 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP) v spojení s § 2 a § 366, § 367 zákona č. 161/2015 Z.z Civilný mimosporový poriadok, odôvodnil rozhodnutie skutočnosťami osvedčenými v spise, vychádzajúc z okolnosti, že rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti, od 21.11.2022 žije maloletý s otcom a matka prispela na výživu maloletého 100 Eur s preukázanými výdavkami. Vzhľadom na dočasnú úpravu vyživovacej povinnosti v nevyhnutnej miere súd stanovil výšku výživného, ktorú je matka schopná plniť momentálne aj podľa jej vlastného vyjadrenia.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletého dieťaťa, v ktorom obšírne odvodnil ním navrhovanú výšku v konečnom vyčíslení 120 Eur bežné výživné plus 158 eur mesačne, predstavujúce úhradu výdavkov. V rámci uvedených relevantných odvolacích dôvodov pre posúdenie neodkladným opatrením súdu určenej výšky výživného, odvolateľ poukázal na okolnosti poberania daňového bonusu a rodinných prídavkov matkou na maloleté dieťa; ďalej na skutočnosť, že je opatrovníkom svojej matky, u ktorej so synom žije; na výživné štandardne určované vo výške 20-30

% z príjmu rodiča; na zvýšené výdavky na dieťa s podrobným rozpisom v nadväznosti na zdravotný stav maloletého, na ktoré si čiastočne musel požičať finančné prostriedky; poukázal na plat matky vo výške 765 Eur a invalidný dôchodok vo výške 252,40 Eura; odvolateľ popísal tiež z jeho pohľadu vzťah matky so synom výlučne v negatívnom charakterizovaní, vrátane konkrétnych okolností; najmä však zdôrazňoval nepriaznivý psychický stav matky maloletého dieťaťa a jej správanie sa vo vzťahu k rodine a okoliu a poukázal na klamlivé tvrdenia a zavádzanie súdu matkou maloletého dieťaťa.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu otca maloletého dieťaťa poukázal na to, že neodkladným opatrením rozhoduje súd o výživnom len v nevyhnutnej miere, kde sa zohľadňujú základné potreby dieťaťa, pričom o riadnom výživnom bude rozhodnuté vo veci samej, vedenej pod sp.zn. 28P/67/2021.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd, príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 2 ods. 1 a § 3 ods. 5 písm. c/ CMP, preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (CSP) a contrario, pričom dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné. Súd prvej inštancie o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia v napadnutej časti vecne správne rozhodol a rozhodnutie dostatočne odôvodnil, správne aplikujúc príslušné zákonné ustanovenia.

6. Podľa § 366 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť platiť výživné v nevyhnutnej miere.

7. Podľa § 62 ods. 1, 2, 4 zákona č. 36/2005 Z. z. zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

8. V kontexte odvolacích dôvodov, nadväzujúc na vecne správne závery súdu prvej inštancie, odvolací súd opätovne zdôrazňuje tak, ako to už bolo účastníkom ozrejmené, že inštitút neodkladného opatrenia je v zásade prípustný iba v dvoch prípadoch, a to pri potrebe bezodkladne upraviť pomery a pri obave, že exekúcia bude ohrozená. Pomery, ktoré majú byť neodkladným opatrením upravené, musia mať vždy povahu právnych vzťahov a potreba ich úpravy musí byť bezodkladná, to znamená naliehavá a nevyhnutná. Pokiaľ ide o podmienku ohrozenia exekúcie, toto ohrozenie sa vzťahuje na konkrétne vykonateľné súdne rozhodnutie alebo iný exekučný titul vo veci samej. V mimosporových konaniach je umožnené súdu nariadiť neodkladné opatrenie aj v prípadoch verejného záujmu ako najširšej kategórie pokrývajúcej záujem štátu. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia môže súd rozhodnúť aj bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov a bez nariadenia pojednávania. V konaní o prejednaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na včasné zabezpečenie neodkladnej úpravy nie je nevyhnutné vykonať dôkazy ako v konaní vo veci samej, na ich nariadenie je postačujúce, ak účastník osvedčí potrebu nevyhnutnej neodkladnej ochrany práv a právom chránených záujmov a tiež je splnená zákonná podmienka nariadenia neodkladného opatrenia, ak sa osvedčí alebo preukáže aspoň jeden z vyššie uvedených dôvodov na jeho nariadenie. Účelom neodkladného opatrenia je spravidla dočasná úprava pomerov účastníkov, ktorá zásadne prichádza do úvahy v tých prípadoch, v ktorých sa má napraviť stav akútnych či akútne hroziacich zásahov do práv či oprávnených záujmov účastníka domáhajúceho sa ochrany neodkladným opatrením, teda vtedy, ak by vyčkávanie na rozhodnutie vo veci samej (rozsudkom po riadne vykonanom dokazovaní) mohlo spôsobiť také zmeny vo vzťahu k predmetu konania, či inú ujmu na právach navrhovateľa neodkladného opatrenia, pri ktorých by samotné vedenie konania vo veci samej mohlo už stratiť zmysel, alebo je tu iná závažná príčina, pre ktorú sa javí nevyhnutným pomery určitým spôsobom stabilizovať už pred konečným rozhodnutím. Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je určujúci aktuálny stav, resp. terajšie pomery vo vzájomných vzťahoch účastníkov. Potreba zabezpečenia ochrany výchovy a výživy maloletého dieťaťa/maloletých detí vyplýva z príslušných ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a sleduje najmä zásadne záujem maloletého dieťaťa. Pre účely zabezpečenia takejto ochrany v prípade naliehavej potreby pri hroziacej ujme formou nariadenia neodkladného opatrenia je postačujúca existencia okolností, z ktorých sa dá vyvodiť opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň v rovine teda osvedčenia.

9. Z konania Okresného súdu Prešov, vedeného pod sp.zn. 28P/67/2021, vyplýva, že o vyživovacej povinnosti vo vzťahu k maloletému dieťaťu aktuálne súd koná v súvislosti s úpravou rodičovských práv a povinností a vo veci samej je vykonávané dokazovanie. Keďže maloleté dieťa sa aktuálne nachádza vo výlučnej starostlivosti otca a matka pravidelným mesačným výživným na jeho výchovu a výživu dobrovoľne neprispieva, bola osvedčená nevyhnutnosť dočasnej úpravy pomerov účastníkov v navrhovanom rozsahu úpravy vyživovacej povinnosti, vrátane preukázania naliehavej potreby predbežnej úpravy s osvedčenou vyššou mierou intenzity narušenia záujmu maloletého na napĺňaní jeho všestranných potrieb.

10. Odvolací súd poukazuje na to, že úprava rodičovských práv a povinností v súdnom rozhodnutí predstavuje oprávnenie realizovať túto vo vymedzenom rozsahu, ak nedôjde k dohode rodičov. Nad všetkým však stojí záujem maloletého dieťaťa, jeho zdravý vývoj, čomu majú rodičia prispôbiť svoje kroky. Odpútanie sa od osobného partnerského konfliktu pri primárnom zabezpečovaní záujmu spoločného maloletého dieťaťa pri jeho výžive a výchove je predpokladom pre dosiahnutie rodičovskej dohody, ktorú zákon uprednostňuje.

11. Pokiaľ ide o úpravu vyživovacej povinnosti v kontexte odvolacích námietok otca maloletého dieťaťa, odvolací súd, vychádzajúc zo zákonnej úpravy ochrany výchovy a výživy maloletého dieťaťa, ktorá vyplýva z príslušných ustanovení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a sleduje najmä zásadne záujem maloletého dieťaťa, primárne očakáva v danom prípade plnenie osobnou starostlivosťou rodiča - otca, u ktorého sa dieťa nachádza a finančným a dopĺňajúc aj materiálным zabezpečením zo strany povinnej matky. Všetko v záujme práva maloletého dieťaťa na riadnu výchovu a výživu, plniac povinnosť rodičov podieľať sa na tejto v rozsahu možností a schopností. Úprava vyživovacej povinnosti v minimálnom nevyhnutnom rozsahu nariadením neodkladného opatrenia je realizovaná v prípade, ak k plneniu si tejto povinnosti nedochádza vôbec, pričom konanie povinného rodiča a rozsah plnenia si vyživovacej povinnosti bude zohľadnené po vykonaní dokazovania v riadnom konaní. Vo vzťahu k výške výživného, stanovenej súdom prvej inštancie, tak odvolací súd konštatuje oprávnenosť potrieb maloletého dieťaťa a predbežne určené výživné považuje za nevyhnutné na pokrytie jeho potrieb. Schopnosti a možnosti povinnej matky platiť výživné v tomto štádiu konania boli nateraz osvedčené v rozsahu určenej výšky výživného.

12. Nariadeným neodkladným opatrením povinná osoba má byť zaviazaná platiť výživné v nevyhnutnej miere. Nevyhnutná miera je stanovená uhrádzaním základných nevyhnutných životných potrieb maloletých detí. Odvolací súd dodáva, že výrok neodkladného opatrenia v zmysle ustanovenia § 366 CMP nepredurčuje obsah meritorneho rozhodnutia a rozsah výživného v neodkladnom opatrení sa zásadne odlišuje od jeho rozsahu v konečnom rozhodnutí okrem prípadu, ak sa preukáže, že nevyhnutná miera je súčasne aj limitom schopnosti a možnosti povinného rodiča. Účelom neodkladného opatrenia nie je upraviť pomery účastníkov s konečnou platnosťou, ale len ich dočasne vyriešiť určením výživného, ktoré je povinná osoba zaviazaná platiť v nevyhnutnej miere. Na margo odvolacích námietok, odvolací súd opätovne poukazuje na dočasný predbežný charakter inštitútu neodkladného opatrenia s tým, že pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tak nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). V konaní samotnom súd bude skúmať reálne schopnosti a možnosti rodičov, ich majetkové pomery a zistiť ďalšie dôvodné a oprávnené potreby ich spoločného maloletého dieťaťa, okrem nevyhnutných, na ktoré poukazuje a ktoré sú už preukázané. Okolnosti pomerov osobných, majetkových, finančných na strane otca a matky, ako aj celková životná úroveň rodičov, tak bude predmetom ďalšieho dokazovania v prebiehajúcim konaní vo veci samej pod sp.zn. 28P/67/2021, ktorého výsledkom bude úprava rodičovských práv a povinností v potrebnom rozsahu. Napokon, odvolací súd poukazuje na to, že vzhľadom na výsledky riadneho dokazovania vykonávaného v konaní vo veci samej o úpravu práv a povinností rodičov k spoločnému maloletému dieťaťu, nebude vylúčený postup súdu podľa § 360 a nasl. CMP, pričom terajšie rozhodnutie o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia pri zmene skutkových okolností, resp. na základe riadne vykonaného dokazovania, nezakladá prekážku právoplatne rozhodnutej veci (§ 329 ods. 3 CSP).

13. Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že je žiadúce, aby obaja rodičia maloletého dieťaťa zväžili svoju komunikáciu a smerovali k dohode o výkone práv a povinností k spoločnému synovi. Odvolací súd dáva účastníkom konania do pozornosti čl. 41 ods. 4 Ústavy SR, z ktorého jednoznačne vyplýva, že

starostlivosť o deti a ich výchova je nielen právom rodičov, ale aj právom dieťaťa, ktoré má právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Pre dieťa je dôležité, aby rodič, v tomto prípade obaja rodičia, sústredene robili všetko pre jeho zdravý vývoj bez bočných úmyslov namierených na ťarchu druhého rodiča. Záleží predovšetkým a najmä na schopnosti a vôli rodičov o spoločnom dieťati komunikovať, rešpektovať jeden druhého ako rodiča. Dohodu rodičov zákon vždy uprednostňuje.

14. Odvolací súd za daného stavu, z vyššie uvedených dôvodov, za zdôraznenia podstatných skutočností, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 CSP ako vecne správne potvrdil.

15. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nezistil dôvody pre postup podľa § 53 a nasl. CMP.

16. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).